

## **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Личковаха Я.І.**, вчитель

*Криворудський ліцей*

Біологічна освіта – різновид професійної освіти, що забезпечує підготовку фахівців з різних галузей біології. Біологічна освіта формує світосприйняття, розуміння закономірностей і принципів існування біологічних систем. Тісно пов'язана з медичним, ветеринарними, екологічними та іншими галузями.

Елементи біологічної освіти в Україні зустрічаються в писемних пам'ятках Київської Русі, де починаються поради практичної медицини, фіксуються заборони вирубування лісів, правила полювання на промислову дичину та збереження рідкісних птахів. Згодом у Російській імперії, до якої входила й значна територія України, здійснено чимало загальнодержавних, освітніх і природоохоронних заходів, що мали й освітній характер. У II половині XIX століття у низці університетів України засновано біологічні, медичні, ветеринарні і сільськогосподарські кафедри наукового товариства дослідників природи, що сприяло розвитку багатьох наукових напрямів у галузі біології, підготовці наукових і педагогічних кадрів біологічної освіти шкіл і студентської молоді, а також широких верств населення.

Біологічну освіту в Україні здобували в Києві, Одесі, Харкові, та деяких інших університетах, а також політехнічних інститутах, де працювало чимало видатних учених біологів та інших послідовників (К. Кеслер, М. Максимович, В. Бец, М. Бобрицький, О. Северцов, Д. Воронцов, Й. Пачоський, Д. Заболотний, О. Ковалевський, І. Мечников, Д. Третьяков, М. Воскобойников, І. Шмальгаузен та інші).

У 20-90 роках XX століття в Україні питаннями біологічної освіти тією чи іншою мірою займалися всі загальноосвітні школи, біологічні факультети

вищих навчальних закладів, а також медичні училища, лісогосподарські та сільськогосподарські технікуми і вищі навчальні заклади.

Нині відповідно до законодавчих актів України реалізація біологічної освіти в Україні здійснюється за ступеневим принципом і відповідає міжнародним стандартам. Вона охоплює всі освітні рівні, зокрема початкові (1-4 класи) базову, або основну (5-9 класи), повну (10-11 класи) загальну середню освіту, вищу (на біологічних і педагогічних факультетах університетів, інститутів і коледжів, у медичних, ветеринарних, лісотехнічних і сільськогосподарських вищих навчальних закладах, університетах та інститутах фізичної культури), а також післядипломну (в академіях післядипломної освіти та інститутах підвищення кваліфікації фахівців відповідно галузей освіти й виробництва).

Учні початкової школи вивчають курс «Пізнаємо природу, який передбачає ознайомлення дітей з живою й неживою природою, елементарними природними процесами та явищами, правилами поведінки щодо природи. Для учнів 5-6 класів розроблено спеціальний курс «Пізнаємо природу», що є не тільки продовженням курсу «Я досліджую світ» початкової школи й передбачає підготовку учнів до вивчення природничих дисциплін у середній і вищій школах, закладає основи розуміння учнями фундаментальних законів природи. Учні 7 класу вивчають царство «тварини» та їх класифікацію, значення в природі, середовище існування, у 8-9 класах біологію людини, у 10-11 – біологію і екологію.

Біологічну освіту забезпечують також ліцеї, гімназії, педагогічні і медичні училища, коледжі, які працюють за спеціальними програмами. Важливе значення в системі освіти надається біологічній підготовці студентів у вищих навчальних закладах, які готують кадри викладачів біології, екології, валеології, фізичної культури, спеціалістів у галузях медицини, ветеринарії, та сільськогосподарської практики.

Вчителі біології та прикладних спеціальностей проходять періодично післядипломну перепідготовку в установах підвищення кваліфікації за профілями роботи.

У нашому ліцеї уже 20 років працює творче об'єднання «Друзі природи». Вони не тільки допомагають зберігати і поповнювати колекцію Криворудського дендропарку, а й постійно проводять дослідження. Висаджують рослини, дерева, кущі власноруч, доглядають за ними. Учні вкладають свою любові свою працю в збереження і примноження біорізноманіття рідного краю.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Біологічна освіта / В. М. Бровдій // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К.
2. Воскобойников М. М., Маркевич О. П. Морфологія в Київському університеті за 100 років (1834–1934) // Розвиток науки в Київ. університеті за 100 років. К., 1935.

### **ОПТИМІЗАЦІЯ АГРОЛАНДШАФТІВ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**Лозінська Т.П.**, кандидат сільськогосподарських наук

**Масальський В.П.**, кандидат біологічних наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

Сталий розвиток – це збалансоване розв'язання соціально-економічних завдань, проблем збереження навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу для задоволення життєвих потреб нинішнього і майбутнього поколінь. Згідно Концепції сталого розвитку агроєкосистем в Україні в період до 2025 р. сталий розвиток виробничих систем має базуватись на забезпеченні збереження, збагачення й раціонального використання біорізноманіття в агроландшафтах; удосконаленні та покращанні фітосанітарного стану ґрунту і агрофітоценозів та застосуванні технологій